

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського  
державного університету  
Олександр СІВІАКОВСЬКИЙ

« 23 » 2020 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА  
ПРАКТИКИ

Факультет фізичного виховання та спорту  
Кафедра олімпійського та професійного спорту  
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка  
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт  
Освітня програма Фізична культура і спорт першого (бакалаврського)  
рівня вищої освіти  
Курс I-IV  
Форма навчання денна

ПОГОДЖУЮ

Проректор з навчальної та науково-  
педагогічної роботи

Віталій КОБЕЦЬ

2020 р.

Херсон 2020 р.

Програма розроблена:

1. Стрикаленком Є.А., завідувачем кафедри олімпійського та професійного спорту, кандидатом наук з фізичного виховання та спорту, доцентом кафедри олімпійського та професійного спорту.
2. Харченко-Баранецькою Л.Л., кандидатом наук з фізичного виховання та спорту, доцентом кафедри олімпійського та професійного спорту, доцент.
3. Жосаном І.А., кандидатом наук з фізичного виховання та спорту, доцентом кафедри олімпійського та професійного спорту.

Програма розроблена на основі:

1. Сергієнко Л.П. Програма для студентів спеціальності «Олімпійський та професійний спорт», схваленою навчально-методичною комісією національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова (Протокол №14 від 24.10.2002)
2. Семеняко Я.А., Горбунова О.В. Рабочая учебная программа по производственной практике в детско-юношеских спортивных школах. Одобрено методической комиссией института физической культуры и спорта Дальневосточного государственного университета. – 2009. – 18 с.

Затверджена на засіданні кафедри олімпійського та професійного спорту

Протокол №1 від 7 вересня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри  доц. Л.Л. Харченко-Баранецька

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол №1 від 17 вересня 2020 р.

Голова ради

 доц. С.К. Голяка

## **I. ВСТУП**

Однією з форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, що максимально сприяє розвитку здобувача, як особистості та майбутнього фахівця, є практична підготовка до професійної діяльності, оскільки спільно з теоретичною створюється підґрунтя для професійної освіти.

Вивчення професійно-орієнтованих дисциплін завершується практиками (навчальна, виробнича (тренерська), переддипломна). Кожна з програм практики має свою мету, завдання, зміст, структуру, методичні рекомендації щодо складання основних звітних документів організації роботи фахівця, тематики та методики виконання індивідуальних завдань, що мають науково-дослідницький характер, перелік літератури тощо.

Практики передбачають безперервність і послідовність їх проведення, формування у здобувачів необхідного і достатнього обсягу практичних знань і умінь.

## **II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК**

Головна **мета** практик – опанування здобувачами сучасних методів та форм організації роботи тренера з виду спорту, формування на основі отриманих знань навичок та вмінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, виховання навички систематичного оновлення власних знань та творчого використання їх у практичній діяльності.

Завдання усіх видів практик:

- сформуванню у здобувачів вищої освіти комплексне уявлення про структуру спортивно-масової роботи в спортивних організаціях, ДЮСШ, спортивних клубах, спортивних колективах навчальних закладів;

- вивчення Правил змагань з обраного виду спорту, діяльності та обов'язків суддів;

- навчання здобувачів передових методів організації і планування проведення змагань.

- поглиблення і систематизування знань з теорії та методики спорту, педагогіки, психології, фізіології, дидактики і методики виховної роботи, педагогічної майстерності і особистої гігієни;

- формування навичок і вміння спостерігати і аналізувати тренувально-педагогічний процес, спостерігати методи і методики спортивної діагностики;

- набуття навичок і вміння прогнозувати, планувати, аналізувати і коректувати в майбутньому власну тренувально-педагогічну діяльність;

- поглиблення і закріплення знань з педагогіки, психології спорту, загальної теорії підготовки спортсменів, основ теорії та методики спортивного тренування, теорії та методики обраного виду спорту, системи підготовки спортсменів;

- ознайомлення здобувачів з системою організації навчально-виховної і навчально-тренувальної роботи ДЮСШ, із змістом та характером діяльності тренера-викладача, керівництвом та управлінням в сфері дитячо-юнацького спорту;

- формування навичок організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;

- розвиток і вдосконалення професійних й особистісних якостей, творчих здібностей в конкретних умовах практичної діяльності тренера.

## **II. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ)**

Навчальну практику здобувачі проходять на II курсі в четвертому семестрі. Тривалість практики – 2 тижні.

Навчальна практика зі спортивно-масової роботи являє собою самостійну роботу здобувачів вищої освіти у ДЮСШ, спортивних клубах, загальноосвітніх навчальних закладах структури управління фізичної культури і спорту з проведення спортивно-масової роботи.

У системі підготовки фахівця фізичної культури і спорту значну роль мають знання, уміння та навички проведення спортивно-масової роботи.

Спортивно-масова робота складається з організації, проведення та суддівства спортивних змагань. Педагогічне значення змагань у тому, що вони є складовою частиною навчально-тренувального процесу підготовки спортсменів, а також складають зміст спортивно-виховної роботи. Підготовка до змагань спортсменів і спортивних команд є одним з основних напрямів діяльності тренера-викладача з виду спорту.

Теоретичний і практичний матеріал, зібраний під час практики може стати основою для виконання курсової роботи, для наукових статей, доповідей на студентських науково-практичних конференціях.

### **МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ**

Основна **мета** навчальної практики – ознайомлення здобувачів вищої освіти з специфікою, змістом та формами спортивно-масової роботи, формування інтересу до обраної спеціальності як сфери своєї майбутньої діяльності.

Програма практики спрямована на вирішення здобувачами-практикантами **завдань** фахової підготовки:

- сформуванню у здобувачів комплексне уявлення про структуру спортивно-масової роботи в спортивних організаціях, ДЮСШ, спортивних клубах, спортивних колективах навчальних закладів;
- вивчення Правил змагань з обраного виду спорту, діяльності та обов'язків суддів;
- навчання передовим методам організації і планування проведення змагань.

Протягом практики у здобувачів формуються наступні **компетентності**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 4. Здатність працювати в команді;

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

СК 14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

*За наслідками проходження навчальної практики здобувачі мають:*

**Знати:** документацію тренера-викладача щодо проведення секцій із спортивних ігор; структуру занять із спортивних ігор; правила змагань із спортивних ігор; сценарії спортивних змагань із ігрових видів спорту.

**Вміти:** готуватися до проведення секційних занять ігрової спрямованості; складати комплекси вправ загальної та спеціальної розминки із спортивних ігор; аналізувати тренувальні заняття та змагання ігрової спрямованості.

**Набути навички:** роботи на посаді інструктора та судді із ігрових видів спорту.

### **Програмні результати навчання:**

ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікативних технологій; знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж;

систематизувати прийом створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікативних технологій.

ПРН 10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

ПРН 13. Використовувати засвоєні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; доцільно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар; аналізувати результати моніторингу змін у законодавстві, зокрема в сфері фізичної культури і спорту.

ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

## **ЗМІСТ ПРАКТИКИ**

### **Види робіт під час практики**

Під час навчальної практики здобувачі вищої освіти зобов'язані більш глибоко оволодіти педагогічною майстерністю з обраної спеціальності, надбати знання та уміння організації та підготовки спортивних змагань. Також протягом практики удосконалюються навички суддівства з різних ігрових видів спорту.

Здобувачі на практиці виконують наступні види робіт:

- знайомляться з документацією роботи спортивної секції;
- вивчають організацію та проведення змагань з ігрових видів спорту;
- спостерігають за проведенням занять із спортивних ігор та самостійно проводять окремі частини заняття;
- спостерігають проведення спортивних змагань із спортивних ігор, з подальшим їх самостійним проведенням та участю у них;
- проводять письмовий та усний аналіз занять та змагань, які спостерігались.
- складають положення проведення змагань, звіт головного судді та

супроводжуючу документацію;

- складають план – схеми ігрових майданчиків з баскетболу, волейболу, футзалу.

- складають плани конспекти тренувальних занять з волейболу, баскетболу та календарний план з обраного ігрового виду спорту;

- складають методичну розробку «використання допоміжного обладнання в тренуваннях з ігрових видів спорту».

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ)**

№	Теми практичних занять	Місце проведення	Кількість днів
<b>Тиждень 1</b>			
1.	Підготовка місць до занять спортивними іграми. Вивчення основних частин систем проведення змагань Складання положення про змагання з пляжного гандболу	СОТ «Буревісник»	1
2.	Складання конспекту підготовчої частини для навчально–тренувального заняття з пляжного гандболу Проведення змагань з пляжного гандболу Оформлення звітної документації зі змагання з пляжного гандболу Складання положення про змагання з пляжного волейболу	СОТ «Буревісник»	1
3.	Складання конспекту підготовчої частини для навчально – тренувального заняття з пляжного волейболу Проведення змагань з пляжного волейболу Оформлення звітної документації зі змагання з пляжного волейболу Складання положення про змагання з пляжного футболу	СОТ «Буревісник»	1
4.	Складання конспекту підготовчої частини для навчально-тренувального заняття з пляжного футболу Проведення змагань з пляжного футболу	СОТ «Буревісник»	1



	Оформлення звітної документації зі змагання з пляжного футболу Підготовка до проведення спортивно-масового заходу «ФФВС – велика родина!!» Розподіл обов'язків.		
5.	Проведення спортивно-масового заходу «ФФВС – велика родина!!» Оформлення звітної документації щодо проходження навчальної практики в СОТ «Буревісник» на першому етапі	СОТ «Буревісник»	1
<b>Тиждень 2</b>			
1	Підготовка місць до занять спортивними іграми (ремонт спортивних споруд, обладнання та інвентарю). Спостереження за проведенням заняття ігрової спрямованості (аналіз усний, письмовий)	ХДУ Спортивна зала № 1, спортивний майданчик	1
2.	Проведення окремих частин занять зі спортивних ігор, організація змагань з різних видів спорту. Ознайомлення зі звітною та обліковою документацією змагань з ігрових видів спорту (положення про змагання, протоколи змагань, технічні звіти та ін.)	ХДУ Спортивна зала № 1, спортивний майданчик	1
3.	Вивчення офіційних розмірів майданчика, інвентарю та обладнання для гри в баскетбол та стритболу Підготовка положення про змагань з баскетболу та стритболу Аналіз нормативних вимог до ведення протоколів з ігрових видів спорту Розгляд основних принципів розподілу зайнятих місць в різних видах спортивних іграх	ХДУ Спортивна зала № 1, спортивний майданчик	1
4.	Вивчення офіційних розмірів майданчика, інвентаря та обладнання для гри в волейбол Проведення змагань з волейболу та паркового волейболу Оформлення звітної документації зі змагань з волейболу та паркового волейболу	ХДУ Спортивна зала № 1, спортивний майданчик	1

	Складання положення про змагання з гандбол		
5.	Оформлення звітної документації щодо проходження навчальної практики в ХДУ Оформлення фото звіту з навчальної практики з ігрових видів спорту	Аудиторії ФФВС	1

### ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Під час проходження практики здобувачі виконують індивідуальні завдання, які сприяють надбанню знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Перелік **індивідуальних завдань**, які можуть бути рекомендовані до виконання:

- письмовий аналіз проведених занять зі спортивних ігор (баскетболу або волейболу);
- аналіз спостереження за проведенням спортивних змагань (з баскетболу, волейболу, фут залу);
- структура тренування зі спортивних ігор (з баскетболу, волейболу);
- конспекти занять з баскетболу, волейболу, футболу;
- документація з організації та проведення спортивного змагання з баскетболу або волейболу;
- комплекси щодо проведення загальної та спеціальної розминки ігрової спрямованості;
- план – схеми (розмітка) спортивного майданчика (баскетбол, волейбол, футбол)
- розробка методичних рекомендацій, щодо покращення ефективності від проведення занять ігрової спрямованості з дітьми різного віку з використанням допоміжного обладнання в ігрових видах спорту;
- складання календарного плану з ігрового виду спорту ( волейбол, баскетбол).

Наведений перелік індивідуальних занять конкретизується груповим керівником з урахуванням інших отриманих завдань. Матеріали, отримані за наслідком проходження навчальної практики, в подальшому можуть бути використані для роботи в дитячо-юнацьких спортивних школах, загальноосвітніх закладах (секціях) та таборах відпочинку.

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

Для більш повного опанування професійною діяльністю здобувачам необхідно ознайомитися із навчальними посібниками з теорії та методики обраного виду спорту, методичними розробками щодо проведення спортивно-масової роботи, періодичною літературою, які є у розпорядженні викладачів даного навчального закладу, кафедри олімпійського та професійного спорту та методичному кабінету університету. Результати цієї роботи повинні знайти своє відображення у розроблених планах та положеннях про спортивно-масові заходи даного закладу.

## **ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ**

Контроль діяльності здобувачів під час проходження практики складається із двох видів: поточного і підсумкового

Поточний контроль здійснюється протягом всієї практики і має наступні напрямки:

- трудова і навчальна дисципліна (щоденна робота здобувачів на базі практики протягом 6 годин)
- виконання індивідуальних завдань;
- ведення щоденника практики;
- розробка і написання конспекту заняття (баскетбол, волейбол, футбол);
- план-схема побудови спортивного майданчика (параметри та розмітка майданчиків з баскетболу, волейболу, футболу);
- календарне планування з ігрових видів спорту;

- вчасна розробка і пред'явлення керівникам практики поточної документації.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку за підсумками проходження здобувачами навчальної практики. Здобувач вищої освіти звітує про виконання програми практики і подає звітну документацію груповому керівнику.

## ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

По завершенню навчальної практики зі спортивних ігор здобувач вищої освіти повинен скласти наступні документи:

1. Щоденник практики (за весь термін практики).

Блок 1 (зі спортивних ігор в СОТ «Буревісник»).

2. Сценарій спортивно-масового заходу на свіжому повітрі.

3. Положення про організацію та проведення змагання з пляжних ігрових видів спорту, календар змагань, заповнені протоколи проведених змагань, таблиця результатів змагань, звіт головного судді про проведенні змагання.

4. Комплекси загальної та спеціальної розминки для різних пляжних ігрових видів спорту.

5. Офіційні розміри та вимоги до майданчиків для проведення змагань з пляжного волейболу, пляжного гандболу та пляжного футболу.

Вся документація готується державною мовою на листах формату А4. Після оформлення вся звітна документація подається в окремій папці на кафедру олімпійського та професійного спорту.

Блок 2. (зі спортивних ігор на базі ХДУ)

1. Завдання-звіт;

2. Аналіз заняття ігрової спрямованості та спортивного змагання, які входили до плану спостережень;

3. Сценарій спортивного змагання з спортивних ігор.

4. Положення про проведення змагань з ігрових видів спорту, протоколи змагань (уміння заповнювати), звіт головного судді з супровідною документацією.

5. Комплекс загальної та спеціальної розминки із спортивних ігор.

6. Конспект заняття ігрової спрямованості (баскетболу або волейболу).

7. Календарне планування з волейболу або баскетболу.

8. Розробка і написання конспекту тренування (баскетбол, волейбол, футбол);

9. План-схема побудови спортивного майданчика (параметри та розмітка майданчиків з баскетболу, волейболу, футболу);

Вся документація готується державною мовою на листах формату А4. Після оформлення вся звітна документація подається в окремій папці на кафедру олімпійського та професійного спорту.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Воробійов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти. К.: Олімпійська література, 2014. 190 с.
2. Железняк Ю.Д., Ивойлов А.В. Волейбол. М.: Физкультура и спорт, 1991. 236 с.
3. Поплавський Л.Ю. Баскетбол. К.: Олімпійська література, 2004. 447 с.
4. Хромаєв З.М., Мурзін Е.В., Обухов А.В., Защук С.Г. Вправи баскетболіста. К.: Друкарня ДУС, 2006. 128 с.
5. Шиян Б.М. Теорія та методика фізичного виховання школярів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. 248 с.

### **ІІІ. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (З ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ)**

Підготовка фахівця з фізичної культури до професійної діяльності тренера-викладача, керівника спортивних секцій здійснюється впродовж всього періоду навчання у вишу. Застосовувати свої здібності на практиці є важливим етапом формування професійних знань, умінь і навичок майбутнього тренера.

Тренери, керівники спортивних секцій є тими спеціалістами, які повинні мати відповідний організаційний і методичний рівень підготовки і проведення різноманітних заходів; добиватись виховного ефекту від проведених спортивно-масових та виховних заходів, вміти організовувати змагання різного рівня.

Теоретичні та практичні знання та навички отримані під час навчальної практики мають стати базою, на якій у майбутнього тренера формується світогляд, що допоможе йому з успіхом використовувати отримані знання під час своєї трудової діяльності.

Навчальну практику здобувачі проходять на I курсі (скорочений термін) та III курсі протягом навчального року. Загальна тривалість практики – 10 днів. Отже, протягом навчального року кожен студент має прийняти участь в організації та проведенні 10 спортивно-масових заходів.

Навчальна практика проводиться на базі факультету фізичного виховання та спорту. Протягом практики здобувачі приймають участь в організації та проведенні заходів в ДЮСШ, СДЮСШОР, ДЮКФП, дитячих оздоровчих таборах, позашкільних закладах освіти, дитячих та молодіжних громадських організаціях, Центрі соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді тощо.

### **МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ**

**Мета** навчальної практики (з організації спортивно-масової роботи) полягає в опануванні здобувачами сучасних методів і форм спортивно-масової роботи, формуванні на основі отриманих знань навичок та вмінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, виховання навички систематичного оновлення своїх знань та творчого використання їх у практичній діяльності.

Відносно до поставленої мети **завданнями** навчальної практики (з організації спортивно-масової роботи) мають бути:

- поглиблення і систематизування знань з теорії та методики спорту, педагогіки, психології, фізіології, дидактики і методики виховної роботи, організації та методики спортивно-масової роботи;

- набуття вмінь аналізувати педагогічний процес, спостерігати за засобами та методами рекреаційної роботи під час оздоровлення дітей;

- підвищити та закріпити інтерес до професії тренера-викладача з фізичної культури;

- закріпити у здобувачів навички самостійно проводити спортивно-масову роботу.

Протягом практики у здобувачів формуються наступні **компетентності**:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 4. Здатність працювати в команді;

- ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним;
- СК 4. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення;
- СК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

За наслідками проходження навчальної практики здобувачі повинні **знати:**

- особливості планування та організації спортивно-масових заходів;
- методику проведення спортивно-масових заходів фізкультурно-оздоровчої спрямованості;
- правила поведінки та техніку безпеки під час проведення заходів;

вміти:

- надавати першу допомогу у позаурочний час;
- скласти сценарій спортивно-масового заходу;
- організовувати та проводити спортивно-масові заходи;
- вести звітну документацію практики.

### **Програмні результати навчання:**

**ПРН 2.** Спілкуватися українською та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

**ПРН 3.** Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікативних технологій; знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийом створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікативних технологій.

**ПРН 10.** Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.



**ПРН 13.** Використовувати засвоєні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

**ПРН 20.** Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; доцільно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар; аналізувати результати моніторингу змін у законодавстві, зокрема в сфері фізичної культури і спорту.

**ПРН 21.** Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

### **ЗМІСТ ПРАКТИКИ**

Під час проходження навчальної практики практикант зобов'язаний спостерігати за спортивно-масовою роботою педагога з дітьми, аналізувати педагогічні явища, що в ньому відбуваються.

#### *Тематичний план практики*

<b>№</b>	<b>Теми практичних занять</b>	<b>Місце</b>	<b>Кількість днів</b>
1.	Настановча конференція з питань практики	ХДУ	1
2	Спостереження за проведенням спортивно-масової роботи	База практики	1
3	Допомога в організації та проведенні спортивно-масової роботи	База практики	Протягом практики
4.	Самостійне проведення спортивно-масової роботи: Олімпійські уроки, масові пробіги, фізкультурно-оздоровчі та спортивно масові заходи, спортивні свята, змагання, рухливі ігри та ін.	База практики	
5.	Оформлення звітної документації та складання заліку	ХДУ	1
6.	Підсумкова конференція	ХДУ	1

Практиканти виконують наступні види робіт:

- ознайомлюються зі структурою спортивної установи;
- ознайомлюються з особливостями планування спортивно-масової роботи;
- спостерігають за проведенням спортивно-масової роботи;
- набувають вмінь щодо організації та проведення різних форм спортивно-масової та профорієнтаційної роботи.

## **ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ**

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання, які сприяють надбанню знань, умінь і навичок з проведення спортивно-масової роботи.

*Перелік індивідуальних завдань, які можуть бути рекомендовані до виконання:*

- методика проведення змагань та спортивних заходів з вихованцями спортивних шкіл різних вікових груп;
- правила подачі заявок на змагання та їх оформлення;
- організація діяльності дітей та техніка безпеки під час проведення змагальної та тренувальної роботи;
- надання першої медичної допомоги;
- особливості планування спортивно-масової роботи.

Наведений перелік індивідуальних занять конкретизується груповим керівником з урахуванням інших отриманих завдань. Матеріали, отримані за наслідком проходження навчальної практики, у подальшому можуть бути використані для виконання курсової роботи, для підготовки доповіді, статті тощо.

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

Для більш повного опанування професійною діяльністю здобувачам необхідно ознайомитися із навчальними посібниками з питань проведення навчальної практики, методичними розробками щодо проведення спортивно-масової роботи, періодичною літературою з методики спорту. Результати цієї роботи повинні знайти своє відображення у розроблених сценаріях спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів.

## **ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ**

Контроль діяльності здобувачів під час проходження практики складається із двох видів: поточного і підсумкового

Поточний контроль здійснюється протягом всієї практики і має наступні напрямки:

- трудова і навчальна дисципліна
- ведення щоденника практики;
- виконання індивідуальних завдань;
- вчасна розробка і пред'явлення керівникам практики поточної документації.

В останній день практики здобувач звітує про виконання програми практики і подає звітну документацію груповому керівнику. Підсумковий контроль проводиться під час заліку.

### **ВИМОГИ ДО ЗВІТУ**

По завершенню навчальної практики здобувач вищої освіти повинен здати такі документи:

1. Щоденник практики, завірений підписами та печатками;
2. Сценарій спортивно-масового заходу (спортивне свято, Олімпійський урок, естафети та ін.);
3. Аналіз проведеного заходу.
4. Положення змагань.

Вся документація готується державною мовою на листах формату А4. Після оформлення вся звітна документація подається в окремій папці на кафедру олімпійського та професійного спорту.

## **VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Оцінка «зараховано» А (90-100 бал.) — всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати методичні знання. Здобувач вміє самостійно проводити та аналізувати спортивно-масові заходи, будувати стосунки з юними спортсменами та тренерами. Продемонстровані активність та ініціативність. Звіт подано у

встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика – відгук позитивна.

Оцінка «зараховано» В (82-89 бал.) - завдання виконанні правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння студента застосовувати методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами спортивно-масової роботи. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику здобувача зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика – відгук позитивна.

Оцінка «зараховано» С (74-81 бал.) - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися помилки. При проведенні спортивно-масових заходів наявні незначні методичні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього проходження практики, є характеристика, підписи керівників від бази та університету.

Оцінка «зараховано» Д (64-73 бал.) - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками та подана не своєчасно. Щоденник оформлений з помилками.

Оцінка «зараховано» Е (60-63 бал.) - завдання практики виконано не повністю та з помилками. Аналіз та проведення спортивно-масових заходів на практиці виконано з суттєвими помилками, мають місце помилки в спеціальній термінології. Документація оформлена неповно, з помилками та з значним запізненням. Щоденник не дооформлено, проте всі помилки виправлені своєчасно.

Оцінка «незараховано» FХ (35-59 бал.) - завдання практики невиконані. Виявлені проблеми встановленні контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види діяльності. Заняття не проведене або проведене зі значними

помилками. Звітна документація не оформлена або оформлена зі значними помилками. Відсутній щоденник, або не заповнений, характеристика та відгук негативні.

Оцінка «незараховано» F (1-34 бал.) – здобувач вищої освіти повністю не виконав програмного матеріалу практики, не відвідував базу практики, не готовий відповідати на будь-яке запитання з проходження практики.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Ареф'єв В.Г. Самостійна робота студентів під час педагогічної практики: методичний посібник для студентів факультету фізичного виховання. К.: Центр учбової літератури, 2015. 120 с.

2. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти. К.: Олімпійська література, 2006. 190 с.

3. Гринь О.Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навч. посіб. К.: вид-во Олімпійська література, 2015. 276 с.

4. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. К.: Вид. НОК України, 2011. 335 с.

5. Єрмолова В.М. 10 уроків із П'єром де Кубертенем: метод. посіб. К.: Вид. НОК України, 2016. 236 с.

6. Теория и методика физического воспитания // Под ред. Т.Ю. Круцевич. К.: Олимпийская литература, 2003. 422 с.

7. Фізичне виховання. Сценарії спортивних свят. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. 223 с.

8. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. 248с.

#### **IV. ВИРОБНИЧА (ТРЕНЕРСЬКА) ПРАКТИКА**

Тренерська практика здобувачів II (скорочений термін) та IV курсів є обов'язковою складовою професійної підготовки фахівця фізичної культури і спорту для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр». Базами практики здобувачів є дитячо-юнацькі спортивні школи, дитячо-юнацькі клуби фізичної підготовки, спеціалізовані спортивні заклади за певним профілем спрямування, спортивні клуби, федерації з різних видів спорту, загальноосвітні навчальні заклади, структури управління фізичної культури і спорту.

В період практики відбувається набуття тренерського практичного досвіду, практично реалізуються та удосконалюються вміння і навички, які є запорукою професійності тренера-викладача. Здобувачі ознайомлюються з структурою роботи спеціалізованих спортивних закладів, особливостями професійної діяльності тренера-викладача, з системою підготовки спортсменів в різних групах спортивної підготовленості.

Теоретичний і практичний матеріали, що зібрані під час практики можуть складати основу експериментальних складових студентських наукових робіт (курсівих, кваліфікаційних робіт), а також є основою для студентських наукових статей.

Практика проводиться у 4 семестрі – 2 курс (скорочений термін), 8 семестрі – 4 курс. Тривалість практики – 6 тижнів.

#### **МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

**Основна мета виробничої (тренерської) практики** – ознайомлення здобувачів з структурою та змістом роботи спеціалізованих спортивних закладів, організаційно-методичною роботою тренера-викладача, звітною документацією, яка обумовлює ефективність навчально-тренувального процесу.

В ході виробничої (тренерської) практики відбувається підготовка здобувачів до виконання функцій тренера-викладача з обраного виду спорту, знайомство з системою навчальної та навчально-тренувальної роботи, системою підготовки спортсменів в спортивних навчальних закладах і організаціях, обсягом і напрямками роботи тренера-викладача.

В процес проходження тренерської практики перед здобувачами ставляться **основні завдання:**

- поглиблення і закріплення знань з педагогіки, психології спорту, загальної теорії підготовки спортсменів, основ теорії та методики спортивного тренування, теорії та методики обраного виду спорту, системи підготовки спортсменів;

- ознайомлення здобувачів з системою організації навчальної та навчально-тренувальної роботи ДЮСШ, ДЮКФП, із змістом та характером діяльності тренера-викладача, керівництвом та управлінням в сфері дитячо-юнацького спорту;

- формування навичок організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;

- розвиток і вдосконалення професійних й особистісних якостей, творчих здібностей в конкретних умовах практичної діяльності тренера.

Протягом практики формуються наступні **компетентності:**

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар в організації тренувального процесу.

СК 14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

**Програмні результати навчання:**

ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;

ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати і представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, планувати фізкультурно-оздоровчі заходи;

ПРН 14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; доцільно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар;

ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

За період і підсумками проходження виробничої (тренерської) практики студенти повинні:

**Знати:** структуру роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячо-юнацьких клубів фізичної підготовки, спеціалізованих спортивних закладів освіти, тощо; принципи розподілу юних спортсменів за групами різного рівня підготовленості та етапу навчання; технологію планування тренувальних навантажень для груп початкової підготовки та груп спортивного удосконалення; особливості складання календаря змагань на рік; засоби та методи спортивного тренування, засоби та методи контролю за рівнем підготовленості спортсменів, психологічні особливості взаємодій тренера та спортсмена, рівень згуртованості команди.

**Вміти:** проводити як окремі частини тренувального заняття та і в цілому; провести аналіз тренувального заняття з визначенням загальної та моторної щільності заняття, визначити рівень фізичної підготовленості юних спортсменів на різних етапах підготовки; провести змагання з обраного виду спорту з



оформленням усієї відповідної документації; обслуговувати змагання різного рівня в якості судді, проводити оцінку психологічної стійкості спортсмена, використовувати різноманітні заходи для підвищення рівня психологічної підготовленості спортсменів на різних етапах підготовки.

В період виробничої (тренерської) практики здобувач **повинен:**

- виконувати правила розпорядку на закріпленій базі практики (ДЮСШ, ДЮКФП);

- здобувач відповідає за роботу, що ним виконується на базі практики;

- здобувач зобов'язаний виконувати трудову дисципліну; повністю виконувати завдання, що передбачені програмою практики; сумлінно і відповідально готуватися і проводити навчально-тренувальні заняття та інші види роботи; відвідувати відкриті спортивні тренування, змагання, методичні наради, тренерські і суддівські семінари, круглі столи, співпрацювати з керівником практики від закладу вищої освіти.

**Здобувач вищої освіти має право на:**

- самостійне складання індивідуального плану роботи на період практики відповідно програми і можливостей базової спортивної школи, яке повинно бути узгоджено з керівництвом закладу та затверджено груповим керівником від університету;

- прояв ініціативи та творчого підходу в організації та проведенні тренувальних чи інших заходів, з використання сучасних засобів спортивного тренування;

- консультації керівника практики, групового керівника та спеціалістів спортивної школи з приводу підвищення ефективності проходження тренерської практики.

## **ЗМІСТ ПРАКТИКИ**

Відповідно до мети виробничої (тренерської) практики на IV курсі ознайомча робота є домінуючою. За час практики здобувач повинен ознайомитись і вивчити структуру та зміст діяльності спеціалізованого спортивного закладу, систему навчально-тренувальної та виховної роботи в спортивної школи, надбати умінь і

навичок самостійного проведення навчально-тренувального процесу, визначити основні засоби контролю за рівнем різних видів підготовленості спортсмена, системою первісного спортивного відбору для занять обраним видом спорту, спортивно-масової роботи.

Тривалість робочого дня практиканта - 6 годин.

Протягом практики здобувачі повинні виконати наступні види робіт:

1. Ознайомитися з базою практики: керівництвом, методистом, лікарем, інструкторами, тренерами, а також з їх посадовими обов'язками;
2. Ознайомитися з правами і обов'язками тренера-викладача з обраного виду спорту.
3. Ознайомитись зі схемою управління обраним видом спорту в Україні загалом і в м. Херсон безпосередньо.
4. Ознайомитись з матеріально-технічною базою практики, внутрішнім розпорядком роботи та вивчити документацію з техніки безпеки і застереження травматизму;
5. Ознайомитися з документами планування та обліку тренера-викладача;
6. Ознайомитися з основними характеристиками навчально-тренувального процесу бази практики;
7. Підготувати і провести за тиждень не менше 3 навчально-тренувальних заняття в якості асистента тренера та самостійно;
8. Підготувати і провести 2 залікових навчально-тренувального заняття різної спрямованості в закріпленій групі;
9. Виконати педагогічний аналіз навчально-тренувального заняття та провести його хронометраж з визначенням загальної і моторної щільності;
10. Дослідити та проаналізувати рівень загальної та спеціальної фізичної підготовленості спортсменів на основі контрольного тестування та оцінити рівень підготовленості спортсменів у відповідності до нормативів програми з обраного виду спорту.

11. Підготувати і провести спортивно-масовий в закріпленій групі, або прийняти участь в проведенні спортивного-масового заходу в якому закріплена група приймає участь.

12. Виконати індивідуальне завдання кафедри олімпійського та професійного спорту, пов'язане з науковою роботою студента в університеті.

13. Провести контрольне тестування оцінки особистісної тривожності (за Ч.Д. Спілбергергом – Ю.Л.Ханіною) та мотивації успіху та боязнь невдачі.

14. Провести агітаційну роботу з вихованцями спортивної школи щодо вступу до Херсонського державного університету на факультет фізичного виховання та спорту.

### ЗАНЯТТЯ ТА ЕКСКУРСІЇ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ.

Під час тренерської практики передбачені ознайомчі екскурсії та перегляд навчально-тренувальних занять і змагальних заходів у:

- Херсонському вищому училищі фізичної культури;
- Школі вищої спортивної майстерності м. Херсон;
- Дитячо-юнацькому клубі фізичної підготовки № 5 та № 6, м. Херсон;
- Дитячо-юнацькій спортивній школі ХОО ФСТ «Спартак» та ФСТ «Україна», м. Херсон;
- Спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі олімпійського резерву «Кристал».

### ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

З метою надбання умінь та навичок науково-дослідної роботи, що спрямована на удосконалення навчально-тренувального процесу протягом практики здобувачам пропонується виконати індивідуальне завдання з теми курсової роботи. Завдання з теми конкретизуються науковим керівником курсової роботи для кожного здобувача відповідно меті, завданням та напрямку дослідження.

Результатами виконання індивідуального завдання кафедри є пред'явлення третього розділу кваліфікаційної роботи завізовану керівником і наукової статті

на основі матеріалів кваліфікаційної роботи до Науково-практичної конференції за вибором здобувача і наукового керівника.

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

### *Педагогічний аналіз тренувального заняття*

Для більш повного опанування професійною діяльністю здобувачам необхідно ознайомитися із навчальними посібниками з теорії та методики обраного виду спорту, методичними розробками щодо проведення навчально-тренувальних занять, періодичною літературою, які є у розпорядженні викладачів даного навчального закладу, кафедр олімпійського та професійного спорту та методичному кабінету університету. Результати цієї роботи повинні знайти своє відображення у розроблених планах-конспектах занять з обраного виду спорту і спортивно-масових заходах даного закладу.

*Підготовка до заняття.* Наявність плану-конспекту. Якість змісту конспекту: ефективність засобів, дозування навантаження, відповідність плану тренувального процесу у мезоциклі за переважною спрямованістю, зв'язок з попереднім заняттям та ін. Підготовка місць проведення заняття. Характеристика початку заняття. Зовнішній вигляд тренера та учнів.

*Навчання.* Тренування в процесі заняття. Ступінь оволодіння спортсменами вміннями і навичками при виконанні вправ. Реалізація принципів та методів навчання і тренування. Вияв вимогливості до учнів, дисципліна на занятті. Аналіз структури заняття і застосованих засобів навчання і тренування в окремих його частинах. Оцінка щільності заняття, чергування роботи і відпочинку, використання відновних засобів. Методи контролю за виконанням тренувальних навантажень і станом працездатності спортсменів.

Професійна культура тренера (культура мови; подання команд; вміння керувати групою; дотримання такту; використання правильної термінології; виконання вимог індивідуалізації, пояснення завдань, способи організації учнів та ін.).

*Висновки:* виконання поставлених завдань, вирішення завдань з підвищення фізичної, тактичної, функціональної підготовленості спортсменів, домашнього завдання, зауваження до проведеного заняття, загальна оцінка заняття.

## ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності здобувачів під час проходження практики здійснюється груповими керівником, методистами бази практики. Форми контролю: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється протягом всієї практики і має певні напрямки, а саме:

- трудова дисципліна;
- підготовленість здобувачів до проведення занять і виховних заходів;
- наявність підготовленого плану-конспекту та дидактичного матеріалу не менше ніж за добу до проведення заняття;
- вчасна розробка і пред'явлення керівникам практики поточної документації, яка здійснюється у відповідності з вимогами розділу "Зміст практики".

Контроль за роботою здобувачів, її облік і оцінка передбачає кількісну і якісну характеристику виконання обсягу роботи відповідно вимогам програми педагогічної практики. Підсумковий бал за практику визначається за трьома змістовними модулями: модуля фахової теоретико-методичної підготовки; модуля фахової практичної підготовки; модуля оформлення звітної документації

**Модуль фахової теоретичної й методичної підготовки включає:** теоретико-методичну підготовку здобувача до тренерської практики, знання системи спортивного тренування, навчальної програми ДЮСШ, методичні вміння і навички планування навчально-тренувального процесу, контролю за навчально-тренувальним процесом, аналіз уроку, виконання індивідуального завдання, виконання контрольного тестування з «Оцінки спортсменом умов ефективного тренування» (Б.Дж. Кретті).

У змісті **модуля фахової практичної підготовки** методичні і практичні уміння та навички проведення навчально-тренувальної та спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи, проведення залікових занять та залікового спортивно-масового заходу з обраного виду спорту.

**Модуль оформлення звітної документації** складає змістовна якість складання навчальної та виховної документації, звіт здобувача з виховної роботи, своєчасне і якісне оформлення всієї звітної документації.

Контроль і оцінку педагогічної практики здобувачів, що проходять її на робочих місцях, здійснює дирекція, тренер-викладач (методист від бази), та груповий керівник від університету.

Підсумковий контроль проводиться в останні дні практики. Здобувач вищої освіти звітує перед комісією про виконання програми практики і подає звітну документацію. До складу комісії входять керівники від університету і бази практики, керівники і викладачі навчального закладу.

Під час заліку практики здобувачам виводиться загальний бал, який є комплексним, з урахуванням усіх сторін діяльності і за весь період практики. Для визначення загального балу, при захисті практики здобувачем, перш за все враховується рівень теоретичної й практичної підготовки майбутнього тренера-викладача до самостійної педагогічної діяльності, ступінь оволодіння професійно - педагогічними вміннями і навичками, самостійність і творчий підхід до навчально-виховної роботи, відношення професії тренера. За наслідками практики здобувачам виставляється **диференційований залік**, за результатами накопичення балів за всі напрямки діяльності у відповідності з вимогами розділу «Зміст практики».

### **Шкала підсумкової атестації з практики**

<b>Рейтинговий показник</b>	<b>Оцінка у національній шкалі</b>	<b>Оцінка ECTS</b>
90-100	5 (відмінно)	A (відмінно)
82-89	4 (добре)	B (дуже добре)
75-81		C (добре)
68-74		D (задовільно)
60-67	3 (задовільно)	E (достатньо)

35-59	2 (незадовільно)	Гх (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34		Г (незадовільно) повторне вивчення

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алабин В.Г., Алабин А.В Многолетняя тренировка юных спортсменов: учеб. пособие. Харьков: Основа, 1993. 245 с.
2. Бондарчук А. П. Периодизация спортивной тренировки. К.: Олимпийская литература, 2005. 303 с.
3. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта. К.: Олимпийская литература, 2002. 296 с.
4. Волков Л. В. Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант. К.: Вежа, 1997. 128 с.
5. Воловик Н.І. Тренерська практика: метод. посібник для студентів факультету фізичного виховання та спорту. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.
6. Воробйов М. І., Круцевич Т. Ю. Практика в системі фізкультурної освіти. К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.
7. Ильин Е.П. Психология спорта. СПб.: Питер, 2010. 352 с.
8. Маляренко І. В. Савченко. М.І. Педагогічна практика студентів факультету фізичного виховання та спорту. Херсон, 2003. 39 с.
9. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в Олимпийском спорте. К.: Олимпийская литература, 1997. 583 с.
10. Сергієнко Л. П. Комплексне тестування рухових здібностей школярів. Миколаїв: УДМТУ, 2001. 428 с.
11. Сергієнко Л. П. Практика студентів спеціальності «Олімпійських та професійний спорт»: навч. посіб. Миколаїв: УДМТУ, 2003. 160 с.
12. Терентьева Н. Н. Пед. практика студентов физкультурных вузов в системе учебных заведений. Х.: ХаГИФК, 1994. 124 с.

### V. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Переддипломна практика є частиною освітнього процесу, невіддільною складовою цілісної підготовки фахівців. Проводиться з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань. Вона є важливим етапом підготовки фахівців до майбутньої спеціальності та набуття досвіду самостійної роботи. Базою для проходження практики є факультет фізичного виховання та спорту.

### **МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ**

Переддипломна практика є завершальним етапом навчання і проводиться з метою узагальнення та вдосконалення знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності здобувачів до самостійної трудової діяльності.

**Метою** практики є самостійне практичне освоєння здобувачем сукупності прийомів і методів дослідження, набуття навичок їх застосування на практиці, придбання досвіду самостійної роботи, закріплення теоретичних знань, які були отримані в процесі навчання, оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами досліджень, набуття практичних навиків здійснення експериментальних досліджень, зокрема за тематикою кваліфікаційної роботи.

#### **Основні завдання практики:**

- Завершення дослідження з теми кваліфікаційної роботи.
- Написання та оформлення згідно встановлених вимог основних розділів кваліфікаційної роботи.
- Аналіз результатів дослідження
- Апробація результатів кваліфікаційної роботи.
- Підготовка до представлення кваліфікаційної роботи на захисті.

За наслідками проходження практики здобувачі повинні:

**Знати:** закони України, законодавчі акти та нормативно-правові документи що регламентують діяльність спеціаліста з фізичної культури та спорту; специфіку роботи спеціаліста з фізичної культури; професійно значущі форми спілкування та поведінки; типологію, основних джерел виникнення і розвитку фізичної культури та спорту; методики розвитку фізичних якостей, особливості



планування навчально-виховного процесу; мету, завдання кваліфікаційної роботи й основні методи дослідження.

**Вміти:** виконувати різноманітні функції фахівця зі своєї спеціальності; вирішувати актуальні проблеми фізичної культури та спорту; застосовувати методи математичної статистики; використовувати у практичній діяльності отриманий досвід; творчо використовувати передовий вітчизняний і зарубіжний досвід; на науковій основі організувати свою працю, володіти методами збирання інформації, її збереження та обробки (в тому числі й комп'ютерної); знаходити нестандартні рішення типових завдань.

**Набути навички:** використання сучасних методів дослідження; організації виробничої та науково-дослідної роботи; оформлення документації і звіту про виконання науково-дослідних робіт згідно до встановлених вимог.

В результаті проходження преддипломної практики у здобувачів мають бути сформовані такі **компетентності:**

ЗК 5. – Здатність планувати та управляти часом;

ЗК 6. – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 10. –Здатність бути критичним і самокритичним;

СК 14. – Здатність до безперервного професійного розвитку.

### **Програмні результати навчання:**

ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення; демонструвати готовність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично, поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти.

ПРН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

## **ЗМІСТ ПРАКТИКИ**

Для проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти скеровуються до наступних підрозділів факультету фізичного виховання та спорту:

- кафедра теорії та методики фізичного виховання,
- кафедра олімпійського та професійного спорту,
- кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту.

На переддипломній практиці здобувачі окрім здобуття навичок практичної роботи, повинні зібрати такі матеріали, що дадуть їм змогу завершити написання кваліфікаційної роботи. Для цього під час практики здобувачі ознайомлюються з роботою кафедр факультету, самостійно здійснюють різновиди завдань для виконання дослідно-експериментальної частини кваліфікаційної роботи, у повному обсязі виконують завдання, передбачені програмою практики та вказівки її керівника; ознайомлюються з рекомендованою літературою; отримують необхідну консультацію з організаційних і методичних питань від керівника практики.

Здобувачі вищої освіти на період практики стають повноважними членами виробничих колективів і, таким чином, підкоряються внутрішньому розпорядку, користуються єдиними вимогами до своїх обов'язків, дотримуються трудової дисципліни, виконують загальний план роботи підрозділу.

На базі практики здобувачі повинні суворо виконувати правила охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці) і підписом у відповідному журналі.

Індивідуальні завдання мають за мету набуття здобувачами вищої освіти під час практики умінь та навичок самостійного розв'язування науково-дослідних завдань.

### **ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ**

Індивідуальні завдання остаточно формулюються після визначення тематики кваліфікаційної роботи здобувача на відповідній базі практики, вони можуть відповідати таким напрямкам: теорія та методика фізичного виховання;

олімпійський та професійний спорт; медико-біологічні та психолого-педагогічні аспекти фізичного виховання; історія фізичної культури; основи здорового способу життя; управління та менеджмент в спорті та інше.

Індивідуальні завдання мають бути використані для виконання кваліфікаційних робіт, для підготовки доповіді, наукової статті або для іншої мети за узгодження з кафедрою та базою практики.

### **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

Кожному здобувачу призначають керівника практики, який до початку практики складає завдання-проект для кожного з практикантів. Здобувач протягом всього періоду практики розробляє програмний продукт (модуль) відповідно до завдання.

### **ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ**

Здобувач, який виконує програму практики, повинен:

- 1) Виконувати окремі пункти програми згідно з завданням практики;
- 2) Представити друкований варіант кваліфікаційної роботи;
- 3) Контроль виконання практики завдання може здійснюватися груповим керівником, керівниками практики від кафедри, факультету, керівником практики від вищого навчального закладу.

4) Результати практики розглядаються у межах передзахисту кваліфікаційної роботи. Здобувач проходить передзахист роботи на засіданні спеціально створеної для цього комісії. Передзахист включає стислу (до 5 хв.) усну доповідь з основних положень кваліфікаційної роботи. Комісія оцінює рівень виконання роботи, робить зауваження.

### **ВИМОГИ ДО ЗВІТУ**

По завершенні переддипломної практики здобувач вищої освіти повинен здати на фахову кафедру:

- матеріали та документи, які розроблені здобувачем під час виконання індивідуального завдання.

- друкований варіант кваліфікаційної роботи.

На оформлення матеріалів для звіту здобувачу надається 2-3 дні.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

Протягом всієї практики здобувачам рекомендується користуватися науково-методичною літературою, конспектами та іншими методичними матеріалами.

1. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти: навч. посіб. К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.

2. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання і захисту: навч. посіб. для студентів педагогічних навчальних закладів. К.: Курс, 1999. 56 с.

3. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>.

4. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб., К.: Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, 2007. 154 с.